

KOPP literatuurlijst

Vanaf 5 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	ISBN
Papa is nooit moe	Anne Wyckmans	De jonge haas Knoopje raakt helemaal in de war omdat haar vader psychische problemen heeft. Prentenboek	ISBN 9068228692
Sanne	Martine Delfos	Sanne's moeder is iemand die met zichzelf in de knoop zit, dit niet kan uiten en daardoor regelmatig valt over relatief kleine fouten van Sanne. Het verhaal wordt helemaal vanuit de gevoelens van Sanne beschreven: zij voelt zich onbegrepen en onschuldig. Pas op het eind van het verhaal wordt er een soort verklaring gegeven van moeders gedrag.	ISBN 9077455019
Geen gewone ketting	Selma Noort	Janna's moeder ligt in het ziekenhuis en Janna mag niet bij haar op bezoek. Om mama mooi en blij te maken rijgt ze een kralenketting. In het ziekenhuis verdwaalt ze en de ketting breekt. Ze komt toch bij mama aan met een ketting vol voorwerpen die ze heeft gekregen van diverse patienten en hun bezoekers. De kralenketting is een verhalenketting geworden en Janna zal elke dag een verhaal vertellen zodat mama weer beter wordt.	ISBN 9025841473
Oline, het olifantje	Martine Delfos	Voorleesverhaal over een olifantje wiens moeder verslaafd is aan betoverd water en daarom de moeilijke beslissing moet nemen haar kind bij een pleeggezin onder te brengen. Dit verhaal is bedoeld als hulpmiddel om de problematiek van verslaving aan kinderen, die hiermee te maken hebben uit te leggen. Er is een boek speciaal voor jongens en een boek speciaal voor meisjes.	ISBN 9075564058
Otje	Annie M.G. Schmidt	De vader van Otje is kok. Hij heeft veel last van driftbuien. Als hij een driftbui heeft, dan slaat hij wild om zich heen, en vernielt alles. Hierdoor wordt hij elke keer ontslagen. Hij moet naar een rusthuis toe. (5 jr. voorlezen, 9jr. zelf lezen)	ISBN 9021481472

Vanaf 6 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	ISBN
Een papa met vleugels	Stefan Boonen	Vader van Klipp en Lessa is in de wat en denkt dat hij een vogel is. Daarom zit hij vaak in een boom en probeert hij te vliegen. Klipp begrijpt niet wat er met zijn vader is en heeft veel verdriet, omdat hij een echte vader mist en door de kinderen op school gepest wordt.	ISBN 9068228714
Ome Niek en de nieuwe kerstboom	R. Mestrini	De belevenissen van de 6-jarige Nico met haar excentrieke oom. De acceptatie van 'knetter-krankjorum' gedrag. In Limburgs dialect geschreven.	ISBN 9060697464
Oom Boos-Kusje en de kinderen	Remco Campert	Verhaal over man met een persoonlijkheidsstoornis en het ietwat vreemde advies van dokter Ziekhoofd. Met cd.	ISBN 9023481313
PIP: Over opgroeien met psychiatrisch gestoorde ouders	Martine Delfos	M.b.v. dit indringende verhaal over de poesjes Pip, Stip, Plukkie en Streepje en hun schizofrene moeder wordt geprobeerd de problematiek eenvoudig maar duidelijk uit te leggen en bespreekbaar te maken (6 jaar voorlezen, vanaf 9 jaar zelf lezen)	ISBN 9075564244

Vanaf 7 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	ISBN
Anne	S. Mileau	Voorleesboek. Anne's moeder is depressief en angstig. Ze is te ziek om zich met Anne te bemoeien. Anne zoekt in haar eenzaamheid troost bij haar lappenpop en fantaseert een vrolijker bestaan. Maar de zorg om haar moeder houdt haar dag en nacht bezig. Vader heeft het te druk om zich met Anna te bemoeien. Anne durft de gezinshulp niet te vertrouwen. Als Anne's moeder in het ziekenhuis wordt opgenomen, denkt Anne dat de hulp daartoe definitief heeft genomen. Gelukkig voor Anne blijft hulp Mieke proberen de sfeer in huis gezelliger te maken. Uiteindelijk durft Anne haar argwaan naar Mieke los te laten en gloort er een meer ontspannen sfeer.	ISBN 9026987862
Echt weg is niet zo ver	Bart Moeyaert	Roos woont samen met haar zus Monika, haar moeder en vader. Papa houdt van wijn en ruzie; hij praat en loop hard en schreeuwt 's avonds de hele buurt bij elkaar. Maar op een dag gaat hij weg om beter te worden. Roos moet nog wennen aan het leven zonder papa. Daarom gaat ze nadenken. Tijdens dit proces ontmoet ze Kriek en Peter die gek op elkaar zijn. Hierdoor beseft ze dat ze papa echt mist.	ISBN 9027628734
Katten vangen	Rindert Kromhout	De moeder van Lies wil steeds meer goede daden doen, vooral als de vader van Lies op reis is. Vaak gaat het mis. En wie zorgt er dan voor dat alles goed komt? Precies, Lies	ISBN 9027632367
De papa-tijd	Lydia Rood	De moeder van Per Joris is ziek. Niet gewoon ziek, ze is net een slome mevrouw. En er lopen allemaal gekke mensen in het huis waar ze nu woont. 'Dit is onze mama niet' vindt Per Joris als hij samen met papa, Erik zijn grote broer en Berend zijn andere broer op bezoek gaat. Thuis verzint papa allerlei spelletjes om het leuk te houden en niet aan mama te denken.	ISBN 9027635676

Vanaf 8 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Leen	Koos Meinderts	Omdat zijn moeder ziek is, moet Leen tijdelijk bij andere mensen wonen; eigenlijk wil hij het liefst meteen weg. Na een tijdje is hij er wel gelukkig, hij wordt vriendjes met zijn neebroertje, maar hij mist zijn moeder en hoopt dat hij snel wat van haar zal horen. Waarom schrijft ze niet en hoe lang blijft ze weg?	ISBN 902161247

Vanaf 9 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Een toetje van knikkers	C. Cornielje	Joram woont al jaren alleen met zijn moeder en moet zich in allerlei bochten wringen om het haar naar de zin te maken. Ze stelt steeds hogere eisen waar hij uiteindelijk niet meer aan kan voldoen, dus wordt hij steeds zwaarder gestraft. Als joram's problemen thuis ook op school doorwerken ziet hij geen uitweg en neemt een volwassene in vertrouwen, waarom hij uiteindelijk in een pleeggezin terecht komt.	ISBN 9038412592
Musje, het meisje van de zon	Arno Bohlmeijer	Musje is erg stil en alleen. Mama is in een tehuis en papa heeft door zorgen en drukte weinig aandacht voor haar, zodat ze haar gevoelens en angsten aan hem voorbij gaan. Als Musje de jongen Fikkie en poes Baby ontmoet, stelt ze zich meer open voor de wereld om haar heen. Ze praat met Fikkie, maakt afspraken en begint ook haar vader vragen te stellen. Door brieven te schrijven aan mama kan ze al haar ervaringen herbeleven. In de maand waarin het verhaal zich afspeelt, gebeurt er heel veel. En niet alleen dat, ook Musje zelf verandert.	ISBN 9000030455
Marjolein	Ellen Howard	Over incest (vader-dochter)	ISBN 9021605104

Vanaf 10 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Het verhaal van Mevrouw Eekhoorn en alle andere dieren in mama's hoofd	Brigitte Minne	Dit boek is gebaseerd op ervaringen van kinderen met ouders die psychische problemen hebben, maar wel thuis wonen.	ISBN 9068228722
De getatoeëerde mama	Jacqueline Wilson	Het lijkt wel of de tienjarige Dol en haar drie jaar oudere halfzus Ster voor hun moeder moeten zorgen i.p.v. andersom. Dol klampt zich vast aan de fantastische kanten van haar moeder. Maar Ster heeft er genoeg van en trekt in bij haar vader. Hun alleenstaande, behoorlijk getatoeëerde moeder is aan de drank en glijdt steeds verder af. Uiteindelijk moet ze worden opgenomen in een psychiatrische inrichting.	ISBN 9052405735
Wij zijn niet gek	Kees Opmeer	Andrés moeder heeft vreemde buien. Ze gaat midden in de nacht luid zingend stofzuigen bijvoorbeeld. Soms wordt ze opeens heel erg boos en dan is ze weer overdreven vrolijk. Meestal zit ze verdrietig op de bank. En sinds Andrés vader is weggegaan, lijkt het alleen maar erger te worden. Van zijn oudere broer mag André met niemand over hun problemen praten. Het wordt steeds moeilijker om voor de buitenwereld verborgen te houden dat er iets aan de hand is. André's beste vriend begint al vaker lastige vragen te stellen. En op school gaat het ook niet goed. André beseft dat het zo niet langer kan. Er moet iets gebeuren.	ISBN 9026997558
Hoe Mieke MOM haar maffe moeder vindt	G. Kuijjer	Mieke staat alleen in een absurde volwassen maatschappij en begrijpt weinig van de gewoontes van al die vreemde volwassenen.. Als Mieke uiteindelijk als enig 'normaal' mens in een gekkenhuis terecht komt, ontmoet ze daar anderen die tot normale gevoelens (liefde) in staat zijn. Ze vindt er een liefhebbende moeder.	ISBN 9021432889
Knuffels in de kelder	Angelique Waard	Sterre heeft geen gemakkelijk leven met een moeder die bijna altijd in bed ligt en een vader die weinig thuis is. Ze moet ook nog voor haar broertje zorgen.	ISBN 9000032741

Vanaf 11 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Fia en de toverknoop	G. Bohman	Fia's mamma heeft het er moeilijk mee om de dood van Fia's pappa te verwerken. Fia wil mamma helpen, maar weet niet hoe. Fia woont een tijdje bij een pleeggezin en zit met vragen als: 'wie ben ik' en 'als ik mijn pleegmoeder aardig vind, verraad ik dan mijn moeder?'. Ze heeft gesprekken met God en haar moeders toverknoop.	ISBN 9062382002
Gestoord: Stipboek over de psychiatrie	Steven Dupré en Wouter Kusters	Gestoord geeft op een toegankelijke manier uitleg over aandoeningen als eetstoornissen, autisme, psychoses en depressiviteit.	ISBN: 9789047702016

Vanaf 12 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Ps. Ik ben uw dochter	Jacques Vriens / Mirjam Oldenhave	P.S. Ik ben uw dochter is de titel voor een boek voor kinderen vanaf 13 jaar. Het is een briefwisseling tussen vader Ties en dochter Sonia. Toen Sonia ruim 3 jaar was is Ties weggelopen. De drank is hiervoor een van de redenen. Nu Sonia 13 jaar is, neemt ze contact op met haar vader. Uit hun briefwisseling komt naar voren hoe beiden tegen de drank aankijken; zowel de positieve als de negatieve kanten worden belicht. Uiteindelijk durft vader het niet aan zijn dochter bij hem te laten wonen (Sonia zit in en inrichting voor moeilijk opvoedbare meisjes), maar hebben ze wel het gevoel dat ze voor het leven weer vader en dochter zijn.	ISBN 9026997981
Samen onder dak	Cynthia Voight	Meisje dat in pleeggezin wordt overgeplaatst vanwege zieke, overspannen moeder na dood van vader. Ze maakt zichzelf moeilijk door zich groot te willen houden	Querido 1990
Krassen	Ellen van den Bogaart	Kars verliest zijn moeder door zelfmoord. Hij blijft, samen met zijn vader en zus, verbijsterd achter. Hoewel zijn familie zich aanvankelijk hult in stilzwijgen, weet Kars de stilte te doorbreken als hij inziet dat de problemen juist erger worden als je er niet over praat	ISBN 9026998503
Liefde in een fles	Rob Baetens	Bert, Els en Leen leven thuis op kousenvoeten. Je weet maar nooit hoe papa vandaag weer zal zijn. Heeft hij genoeg gedronken zodat hij in slaap valt en ze alleen maar stilletjes hoeven te zijn? Of heeft hij net genoeg op om de duivel in hem los te laten? Er vallen steeds meer klappen. Het geld raakt op. Mama moet gaan bijverdienen. Papa maakt meer en meer schulden. De situatie wordt onhoudbaar. Is er een uitweg? Een schrijnend verhaal over alcoholisme, over een gezin dat breekt door de drankzucht van de vader.	ISBN: 90- 6822-770-X,
Zoveel dingen aan je hoofd	R. Welsh	Op de terugweg naar huis na schooltijd vraagt Sarah zich af wat het middagmaal zal zijn: Spaghetti? Lasagne? Goulash? Zij verheugt zich er al op. Maar in de keuken staan enkel ongespoelde borden en de koelkast is bijna leeg. Als haar moeder niet ziek is, waarom ligt ze dan in bed? Waarom heeft ze al zo veel dagen niet gekookt? En waarom gaat ze niet naar haar werk? Sarah verzorgt haar moeder, troost haar, zorgt voor een doktersbriefje. Maar geleidelijk groeit alles haar boven het hoofd. Vanaf 12 jaar.	Tirion, 1998. ISBN: 90 209 3507 0
Blaauwe plekken	Vries, Anke de	Judith wordt door haar moeder afgetuigd. Ze voelt zich schuldig, omdat ze niets goed bij haar moeder kan doen. Ze heeft eigenlijk meer de pest aan zichzelf dan aan haar moeder. Op school sluit ze vriendschap met Michiel. Deze heeft ook een moeilijk verleden, zonder warmte opgevoed door een vader die alleen maar oog had voor prestaties. Het verhaal over kindermishandeling wordt verteld in een wisselend perspectief, wat het, naast het verhaaldegeven, spannend maakt.	Uitgever, jaar, nr. Lemniscaat. 1993. ISBN 9060608312
Mijn moeder is zo anders	Marieke Otten	De moeder van Tom doet soms vreemd. De ene keer is ze heel vrolijk, de andere keer is ze erg verdrietig. Tom schaamt zich voor zijn moeder. Daarom wil hij zijn vriend Mark ook niet meenemen naar zijn huis. Helaas kan Tom zijn verwarde moeder niet verborgen houden. Ze komt hem een keer ophalen van school. Mark maakt een hele flauwe grap over de moeder van Tom en de vriendschap lijkt voorbij. Gelukkig begrijpt Lotte hem wel, met haar kan Tom over zijn moeder praten.	ISBN 9073460808
Nikolaj	Ellen Tijssinger	Over een moeder met alcoholproblematiek en de betekenis hiervan voor Nikolaj en zijn zusje Nadja.	ISBN 90 6069 746 4
Nachtvlinders	Gerda van Erkel	Loeki van bijna 13 schrijft het verhaal van haar kennismaking met Daan. Haar verliefdheid wordt bemoeilijkt door problemen met haar moeder die met een depressie in het ziekenhuis ligt, haar vader die werkloos is en te veel drinkt en haar oma die naar een verzorgingshuis moet.	ISBN 9065656707
Gevoelige snaren	Klaas Bond	Peter wil zo graag professioneel gitarist worden, dat hij zich niet laat ontmoedigen door zijn aan alcohol verslaafde vader.	ISBN: 200190 269 9344 7
Lege ogen	L. van den Berg	Hannah leeft met 'code rood' in haar hoofd. Oppassen, altijd en overal, want haar moeder is onberekenbaar. Bovendien houdt haar moeder er heel vreemde gewoonten op na, waarover Hannah met niemand durft te praten. De moeder van Hannah heeft last van fobieën en een depressie. Vanaf 14 jaar.	Clavis, 2005. ISBN: 9044801465
Het blijven toch je ouders	Monique Engelbertink	Dit boek is in de eerste plaats geschreven voor kinderen van verslaafde ouders. Maar het is ook bedoeld voor vrienden, ouders, leerkrachten en (jeugd)hulpverleners die een beeld willen krijgen van hun leefwereld. Het boek is goed te gebruiken als hulpmiddel bij de begeleiding van deze jongeren. Twaalf jongeren vertellen hoe het is wanneer je vader en/of moeder verslaafd is aan alcohol, drugs of gokken en hoe zij met hun ouders omgaan. Daarnaast lees je hoe zij omgaan met alcohol en drugs, hoe hun omgeving op ze reageert en hoe ze zich voelen. Ook geven ze je tips	ISBN 9026517491
Een regenbui van tranen	Rob Baetens	De moeder van Karlijn wordt ziek en opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. Ze heeft schizofrenie. Karlijn heeft het moeilijk, maar heeft steun aan een vereniging die bijeenkomsten houdt om kinderen als zij te steunen. Vanaf 12 jaar.	Clavis, 2002. ISBN 9068228781

Vanaf 16 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Moederkruid	Carry Slee	Verhaal over een moeder die neurotisch, contactgestoord is en smetvrees heeft.	ISBN: 9044602454
Een veilig gevoel	Werner Storms	Dit boek laat lezers op een begrijpbare manier kennismaken met de plaats die een psychisch zieke ouder inneemt in het leven van hun kinderen. Op een duidelijke manier krijgen volwassenen en kinderen inzicht in het ziektebeeld, de thuissituatie en de werking van de omgeving	ISBN 90 6822 883 8
In de beste families	Paul Teunissen	Er komen verschillende verhalen in voor van jongeren tussen de 12 en 21 jaar die leven/leefden met iemand met een psychische ziekte.	ISBN 978 90 204 0903 1
Soms is mijn vader mijn vader niet	Caroline van Tijn	Een voorlichtingsboekje over de hersenziekte schizofrenie, speciaal geschreven voor kinderen. Het gaat over een gezin met drie kleine kinderen waarvan de vader langzaam maar zeker in een psychose terechtkomt. De moeder van Rik legt de antwoorden op de vragen die kinderen in dit soort situaties hebben duidelijk uit.	ISBN 9789088348 686
Tegenlicht	Esther Verhoef	Vera Zagt heeft het niet gemakkelijk gehad als kind. Haar moeder zat vaker in een psychiatrische inrichting dan dat ze thuis was, haar autoritaire vader behandelde haar alsof ze een van zijn rekruten was en gepest worden op school was ook eerder regel dan uitzondering.	ISBN 9041414290
Eenheid van vrouwen	Jasper Kerkwijk	Niets is zeker in het leven. Dat heeft Victor geleerd door de psychische ziekte van zijn moeder en haar overlijden. Daarom houdt hij mensen op afstand en neemt geen beslissingen. Maar dan neemt het leven soms beslissingen voor jou. Toeval? Nee, Victor weet eigenlijk al wat hij wil, maar moet er alleen nog aan toegeven. Eenheid van vrouwen beschrijft Victors confronterende en soms genante zoektocht naar zichzelf.	Boekscout.nl ISBN 978- 94-6089- 305-6

Vanaf 18 jaar

Titel	Auteur	Korte beschrijving van de inhoud	
Mijn moeder, de koningin van Scheba	J. Lyden	Jacki is twaalf als haar moeder Dolores, gehuld in zijden lakens, zich voorstelt als de koningin van Scheba. Voor de opgroeiende Jacki is de waanzin van haar moeder beangstigend en inspirerend tegelijk. Eenmaal volwassen, vertrekt Jacki naar verre oorden en geeft zo gestalte aan de fantasieën van haar moeder. Mijn moeder, de koningin van Scheba is een ontroerende biografie over een opmerkelijke moeder-dochterrelatie.	ISBN 906974318 3
Blijf van m'n ouders af!	Rieneke Klok en Gijsbertje Smaal	Tegenstrijdige gevoelens. Herken je ze? Blijf van m'n ouders af! is vooral geschreven voor jongeren van wie de vader of moeder psychische problemen heeft. Maar als er bij jou thuis iets anders speelt wat je moeilijk vindt, zul je je er ook in herkennen. Het is een heel praktisch boek met informatie, oefeningen, tips en vooral: veel begrip.	ISBN: 978902392 3121
Dochter van Eva	Carry Slee	Het meisje uit Moederkruid is een puber geworden. Ze verlaat het ouderlijk huis en gaat op zoek naar haar identiteit, en bovenal naar een nieuwe moeder.	ISBN 904460209 8
Drankjewel	Pim Cuijpers, Linda Bolier	Een zelfhulp gids voor volwassen kinderen van probleemdrinkers. Deze gids bevat, naast algemene informatie over probleemdrinkers, informatie over de kenmerken van een gezin met een probleemdrinker als ouder. Er wordt ingegaan op de gevolgen van opgroeien in zo'n gezin.	Trimbos- instituut, 2001. ISBN 90-5253- 383-0
Een gewoon gelukkig gezin	Rina Berghout	Jeugdherinneringen aan een manisch-depressieve moeder.	ISBN 90 6222 279-X
Opgroeien onder moeilijke gezinsomstandigheden	Rita Vuyk	Deze studie gaat over kinderen, die zich bewust zijn van de moeilijkheden in hun gezinssituatie en daaraan lijden, maar die zich toch weten te handhaven en te redden omdat zij qua persoonlijkheid minder kwetsbaar zijn. Welke factoren daar een rol in spelen, is object van studie in dit bijzonder interessante en belangwekkende boek.	ISBN 905898016 2
Vallen en opstaan	A. Maxted	Helen Bradshaw is 26 en leidt een redelijk gelukkig leven met een drukke baan bij een tijdschrift, een leuke huisgenoot, een aantrekkelijke, maar egocentrische huisbaas en een uitgebreid vriendinnennetwerk. Wanneer haar vader plotseling overlijdt, is het alsof er een aardbeving plaatsvindt. Terwijl ze de rots in de branding is voor haar suïcidale moeder, lijkt haar eigen, toch al chaotische leven verder af te brokkelen. Struikelend van crisis naar crisis, krijgt Helen langzaam weer grip op haar leven en weet ze haar eigen plek te vinden.	Uitgeverij Muntinga, 2004. ISBN: 904176086 5
Niemandskinderen	Carolien Roodvoets	In dit indringende boek beschrijft Carolien Roodvoets de gevolgen van een onveilige jeugd en de verwerking ervan. Het boek prikt de fabel door dat ouders per definitie hun kinderen liefhebben. Niet (kunnen) houden van je kind is een onderwerp waar niet of nauwelijks over gesproken wordt – niet door de ouder(s), maar ook niet door het verwaarloosde kind zelf, dat de illusie van liefde nodig heeft om te kunnen overleven.	ISBN 906963930 0